

ORIMATTILAN KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN PERUSTEET

KH 8.6.2026 §
KV 15.6.2026 §

Lainsäädäntö ja soveltamisala

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja tilivelvollisia viranhaltijoita sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä kaupungin hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet ja tarkoitus, käsitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tuloksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että:

- kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus auttaa organisaatiota sen riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessin tuloksellisuuden arvioinnissa ja kehittämisessä. Sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvontajärjestelmän ja riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta ja pyrkii siten edistämään organisaation tavoitteiden saavuttamista.

Toimiva sisäinen valvonta ehkäisee ja paljastaa väärinkäytöksiä. Johdon ja esihenkilöiden velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Väärinkäytökset ovat erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä tai kuntakonsernin ohjeita rikkovia tai lainvastaisia tekoja.

Orimattilan kaupungissa ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen toimintoa, vaan sisäinen valvonta kuuluu jokaisen esihenkilön tehtäviin läpi organisaation. Sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan tulee toimia kokonaisvaltaisesti organisaation jokaisella tasolla ja kaikissa toiminnoissa. Sisäistä tarkastusta ei pidä sekoittaa ulkoiseen tarkastukseen, jota suorittaa tehtävään valittu tilintarkastusyhteisö.

Riski on epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta sekä myönteisessä että kielteisessä mielessä. Kaupungin riskit voidaan jakaa strategisiin riskeihin, operatiivisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin. Riskit voivat toteutuessaan vaikuttaa kaupungin asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan menettelytapoja, joiden avulla:

- tunnistetaan ja kuvataan riski
- arvioidaan riskin toteutumisen merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä
- määritellään toimintatavat, joilla riskiä hallitaan, valvotaan ja raportoidaan.

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta osa kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamisjärjestelmää

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee toteutua osana kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamis-, suunnittelu- ja ohjauksetäytäntöjä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vastaa kaupunginhallitus. Kaikki toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kaupungin varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy hallintosäännön, jolla päätetään eri toimijoiden toimivallasta ja velvollisuuksista sekä siitä, miten toimivaltaa voidaan organisaatiossa delegoida eteenpäin.

Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuosittain talousarvion, joka kattaa koko kaupungin toiminnan. Talousarviossa valtuusto asettaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, joiden toteutumista tulee valvoa. Osana talousarvion laatimista toimialat ja konserniyhteisöt arvioivat merkittävimpiä riskejä ja miten niihin varaudutaan. Tilinpäätösprosessin yhteydessä annetaan selonteko riskeistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta osana toimintakertomusta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

Valtuusto päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kaupunkikonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kaupunginhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Toimielimet vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäisen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen mukaisesti

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi

Sisäisen valvonta ja riskienhallinta liittyy taloudenseurantaan ja – raportointiin. Talousarvion laadinnan yhteydessä toimielimet laativat lyhyen selonteon toimintaympäristön muutoksista talousarviovuonna sekä taloussuunnitteluvuosina.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä toimielinten ja tytäryhtiöiden tulee käsitellä alaisensa toiminnan osalta selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä, valvonnassa havaituista puutteista ja toimenpiteistä niiden korjaamiseksi sekä antaa selonteko kaupunginhallitukselle. Selonteon tulee pohjautua dokumentoituun tietoon.

Osavuositarkastusten sekä tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä toimielinten ja tytäryhtiöiden tulee käsitellä alaisensa toiminnan osalta arviota merkittävimmistä riskeistä ja toteutuneista hallintatoimenpiteistä.

Mikäli tilikauden havaitaan merkittäviä riskejä, tulee niistä ja niiden hallintakeinoista raportoida välittömästi valvontavastuussa olevalle, tuoda asia kaupungin johtoryhmälle

tiedoksi ja lisätä osaksi riskienhallinnan raportointia. Valvontavastuussa olevien tulee raportoinnin perusteella ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Tilivelvollisuus

Tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu johtamansa toiminnan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja niiden jatkuvasta ylläpidosta. Tilivelvollisuus tarkoittaa sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, häneen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Vaikka henkilö ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on hoidettava tehtävänsä asianmukaisella huolellisuudella eikä tilivelvollisuusaseman puuttuminen vapauta esihenkilöitä toiminnan valvontavastuusta. Kuntalain tarkoittamia tilivelvollisia ovat mm. kaupunginhallituksen jäsenet, valiokuntien ja muiden toimielimien jäsenet, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja muut toiminnasta itsenäisesti vastaavat henkilöt.